

Մայր Աթոռը կը Յորդորէ Ինքնամեկուսացման Կանոնները Պահելով Այցելել Եկեղեցիներ Եւ Ստանալ Հաղորդութիւն

Ի լրումն համավարակի առնչութեամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդ Սալարազոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հայրապետական յորդորին, այսու կը տեղեկացնենք մեր բարեպաշտ ժողովուրդին, որ, առկայ իրավիճակով պայմանաւորուած, որոշում կայացուած է շարունակել Աւագ շաբաթուայն արարողութիւնները եւ Սուրբ Պատարագները կատարել դռնփակ, առանց հաւատացեալներու ներկայութեան: Այս մասին յայտնած են Մայր Աթոռէն:

Յայտարարուած արտակարգ դրութեան պայմաններուն մէջ, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը կը յորդորէ հաւատացեալները պահել լուծեն 11 Ապրիլի ճրագալույցի Ս. Պատարագէն յետոյ, եւ, առաւելագոյն պատասխանատուութեամբ պահպանելով ինքնամեկուսացման սահմանուած կանոնները, յաջորդ օրերուն առանձնաբար այցելել եկեղեցիները եւ հոգեւոր հովիւներէն ստանալ Սուրբ Հաղորդութիւն:

Թելադրուած է սփիւռքի թեմերու առաջնորդներուն, գործել ըստ իրենց երկիրներուն մէջ տիրող իրավիճակին:

Աշխարհի Ամէնէն Հարուստ Մարդկանց Ցանկին Վրայ Մնացած Է Միայն Երկու Հայ

«Ֆորպս» հանդէսը հրատարակած է աշխարհի ամենահարուստ մարդոց 2020 թուականի ցանկը: Այս տարի ցանկին վրայ ընդամենը երկու հայ կայ, երկուքն ալ Ռուսաստան կը գտնուին: «Տաշիրի» սեփականատէր Սամուէլ Կարապետեան 2,5 միլիարդ տոլար կարողութեամբ ցանկին 836-րդն է: Հայկական արմատներ ունեցող Սերկէյ Կալիցքին (Յարութիւնեան) 3,4 միլիարդ տոլարով 565-րդն է: Նախորդ տարուայ համեմատ հայերու թիւը կրկնակի պակասած է. այս տարի ցանկին վրայ չեն յայտնուած Էտուարտո Էռնէկեանն ու Գարոլին Ռաֆայէլեանը:

Այս տարի ցանկը գլխաւորած է Ամազոնի սեփականատէր ձեռնարկող Պեգոր (113 միլիարդ տոլար): Երկրորդ տեղը գրաւած է Մայքրոսոֆթի հիմնադիր Պիլ Կէյթցը, (98 միլիարդ տոլար): Երրորդ տեղն է Ֆրանսացի Պենար Անոն (76 միլիարդ տոլար): Ներդրող՝ Ուոլթեր Պաթերթը չորրորդն է (67,5 միլիարդ տոլար), Օրաքըլի հիմնադիր Լեռի Էլիսընը (59 միլիարդ), Ֆէյսպուքի հիմնադիր Մարք Զուքերպերկը (54,7 միլիարդ):

«Հնարաւոր Է, Որ Մէկ Շաբաթէն Սահմանափակումները Աստիճանաբար Թուլանան». Վարչապետ Փաշինեան

Ապրիլ 6-ին Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ուղղիղ եթերով պատասխանելով քաղաքացիներու հարցերուն յոյս յայտնեց, որ հնարաւոր է աստիճանաբար թուլացնել սահմանափակումները, եթէ «քորոնա» ժահրի հաստատուած դէպքերը նուազին:

«Ուղիղ եթեր եմ մտել կիսուելու մի լուրով, որը հնարաւոր է շատ լաւ լուր է «քորոնա» ժահրի յաղթահարման ընդհանուր դինամիկայի եւ տեմպի (գործունէութեան եւ ընթացքին) հետ կապուած», - նշեց Փաշինեան:

Ապրիլ 5-ին տեղի ունեցած է «քորոնա» ժահրի 263 հետազոտութիւն, որմէ միայն 11-ը դրական եղած է: Փաշինեանի համաձայն՝ ամբողջական գնահատական տալու համար պէտք է սպասել միւս օրերու տուեալները:

«Սայ մեզ բոլորիս պէտք է ոգեւորի, որ եւս մի շաբաթ առաւելագոյնը խիստ գտնուենք ինքներս մեր նկատմամբ, սահմանափակումները պահենք, եւ եթէ մեր կանխավարկածը արդարանայ կը նշանակի, որ երկուշաբթի օրուանից արդէն հնարաւորութիւն կ'ունենանք մտածել ուժի մի թուլացումների մասին», - ըսաւ վարչապետը:

Սահմանափակումները արդէն

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ուղղիղ եթերով կը պատասխանէ քաղաքացիներու հարցերուն

տուած են իրենց արդիւնքը, այս արդէն, ըստ փոխ վարչապետի: Տիգրան Աւինեանի ներկայացումով, Մարտ 24-էն սկսեալ գործող սահմանափակումները վարակի տարածման ուժգնութիւնը նուազեցուցած են, գործակիցը դարձնելով 1,4, մինչդեռ սահմանափակումները մտցնելէն մէկ շաբաթ առաջ այդ տուեալը եղած էր 2:

Աւինեան մանրամասնած է, որ վարակի տարածման ուժգնութեան գործակիցը ցոյց կու տայ, թէ 1 վարակուած անձը հաւանական քա-

նի հոգիի կրնայ վարակել: Եթէ գործակիցը կարելի չէ նուազեցնել, վարակի տարածումը անընդհատ աւելի արագ կը զարգանայ:

Առողջապահութեան նախարար Արսէն Թորոսեան, ի դէպ, գծապատկերներ հրատարակած էր նշելով, որ դեռ 7-օրեայ կրկնապատկման ընթացքը կը պահպանուի:

Ֆրանք Փալոն Կոչ Կ'ուղղէ Դադրեցնել Ատրպէյճանին Տրուող Ռազմական Օգնութիւնը

Գոնկրեսի հայկական հարցերով համախմբումի համանախագահ Ֆրանք Փալոն

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Գոնկրեսի հայկական հարցերով համախմբումի համանախագահ Ֆրանք Փալոն, կոչ ուղղած է ընդլայնելու՝ ԱՄՆ-ի ռազմական օգնութիւնը Հայաստանին եւ անյապաղ դադրեցնելու Ատրպէյճանի ռազմական օգնութիւնը, Հայաստանի եւ Արցախի դէմ Ատրպէյճանի նախագահ՝ Ալիեւի վարչակարգի շարունակական գրոհներուն պատճառով:

Ապրիլ 24-ի Առթիւ Արիւնարշաւ ԶԿԲՄ-ի Կեդրոնէն Ներս

«Քորոնա» ժահրի պատճառաւ ստեղծուած տագնապալի իրավիճակներուն առթիւ Ամերիկեան Կարմիր Խաչը հանդէս կու գայ հանրութեան ուղղուած կոչերով, որպէսզի արիւն նուիրեն:

Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութիւնը (ՀԿԲՄ) ընդառաջելով այս կոչին, Կարմիր Խաչի հետ համագործակցաբար, Ապրիլ 24-ի օրը կազմակերպած է արիւնարշաւ, որ տեղի պիտի ունենայ Միութեան Փաստօրինայի կեդրոնէն ներս:

«Արիւնարշաւի կազմակերպումը կը գուզադիպի Հայկական Ցեղասպանութեան 106-ամեակին»,

կը յայտնէ արիւնարշաւի համակարգող Քաթիա Քրմոյեան: «Իսկապէս մեզի համար մեծ գոհունակութիւն է, որ առիթը ունինք յարգելու յիշատակը մեր գոհերուն, որոնք բնաջնջուեցան մեր պատմութեան ամէնէն սեւ օրերուն, իսկ անոնց շառաւիղները առիթը կ'ունենան շնորհակալութիւն յայտնելու Կարմիր Խաչի նման բարեսիրական կազմակերպութիւններուն»:

Առողջապահական նկատարումներով, արիւնարշաւը պիտի կատարուի ժամադրութեամբ:

Արձանագրուելու համար այցելել Redcrossblood.com եւ օգտագործել AEBU code-ը:

ԼՈՒՐԵՐ

Մասիս Մայիլեան Կոչ Ըրաւ Չմասնակցիլ Արցախի Ընտրութիւններու 2-րդ Փուլին

Արցախի նախագահական ընտրութիւններու երկրորդ փուլին 9 օր առաջ, նախագահի թեկնածուներէն՝ Մասիս Մայիլեան ֆէյսպուքեան իր էջին վրայ կոչ ըրած է արցախցիներուն չմասնակցելու Ապրիլ 14-ին կայանալիք ընտրութիւններուն, հաշուի առնելով «քորոնայ» ժահրի տարածման վտանգը:

Արցախի արտաքին գործոց նախարարը նաեւ ընդգծած է, թէ Մարտ 31-ին կայացած համապետական ընտրութիւնները շատ հեռու էին նոր պայմաններու մէջ արցախեան հանրութեան ակնկալած ընտրական զարգացումներէն, եւ ինք պարզապէս ի գիտութիւն կ'ընդունի քուէարկութենէն յետոյ Արցախի կեդրոնական ընտրական յանձնաժողովի (ԿԸՅ) հրապարակած տուեալները:

Մարտ 31-ին կայացած ընտրութիւններուն, նախագահի թեկնածուներէն ոչ մէկը եաջողեցաւ 50 + 1 տոկոս ձայն ստանալ, որու հետեւանքով ամենաշատ ձայներ ստացած նախկին վարչապետ Արայիկ Յարութիւնեանը եւ 2-րդ տեղ յայտնուած արտաքին գործոց նախարար՝ Մասիս Մայիլեանը պէտք է պայքարին երկրորդ փուլի համար:

Արցախի ընտրական օրէնագիրքի համաձայն, նախագահի թեկնածուն քուէարկութեան օրու ընէ

Արցախի նախագահական թեկնածու Մասիս Մայիլեան

ոչ ուշ, քան 10 օր առաջ, դիմումներ կայացնելու պարագային միայն իրաւունք ունի հանելու իր թեկնածութիւնը:

Արցախի կեդրոնական ընտրական յանձնաժողովի նախագահ՝ Սրբուհի Արզումանեան «Ազատութեան» տեղեկացուց, որ սահմանուած ժամկէտներուն մէջ, Մասիս Մայիլեանէն դիմում չեն ստացած: Հետեւաբար Ապրիլ 14-ին կայանալիք նախագահական ընտրութիւններու քուէարկութիւնին վրայ ընդգրկուած կ'ըլլայ նաեւ Մասիս Մայիլեանի անունը:

Փաշինեան Եւ Փութին Յեռախօսով Քննարկած Են Կազ, «Քորոնա» Ժահր, Բեռնափոխադրումներ Եւ Այլ Հարցեր

Արխիւային ցկար՝ Նիկոլ Փաշինեան Վլատիմիր Փութին հանդիպումէն

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան հեռախօսազրոյց ունեցած է Ռուսաստանի նախագահ Վլատիմիր Փութինի հետ:

Հայաստանի վարչապետի աշխատակազմի տեղեկատուութեան եւ հասարակայնութեան հետ կապերու վարչութեան համաձայն՝ կողմերը քննարկած են Հայաստանին բնական կազի մատակարարման հետ կապուած հարցեր, տեղեկատուութիւն փոխանակած են Covid-19 համաճարակի դէմ պայքարի ուղղութեամբ տարուող քայլերու մասին: Նշուած է, որ երկու երկիրներու ալ իրավիճակը այդ առումով լիովին վերահսկելի է:

Փաշինեան շնորհակալութիւն յայտնած է Ռուսական կողմին, Հայաստանէն Ռուսաստան բեռնափոխադրումներու անխափան կայացումը ապահովելու ուղղութեամբ ձեռնարկած քայլերուն եւ Ռուսաստանի սպառողներու իրաւունքներու պաշտպանութեան եւ մարդու բարեկեցութեան վերահսկման դաշնային ծառայութեան «ռոսպոտրբենադգոր»-ի հետ արդիւնաւէտ համագործակցութեան համար:

Կողմերը պաշտպանած են տեսակալի միջոցով Եւրասիական բարձրագոյն խորհրդի արտահերթ նիստ հրաւիրելու գաղափարը: Զրուցակիցները կարեւորած են ինչպէս երկկողմանի ձեւաչափով, այնպէս ալ Եւրասիական տնտեսական միութիւն ծիրէն ներս յաճախակի հաղորդակցութեան իրագործումը:

Յիշեցնենք, որ անցեալ շաբաթ հաղորդուեցաւ, որ «կազբրոմ Արմէնիայ» ընկերութիւնը մտադիր է կազի սակագիններու վերանայման եայտով դիմել Հայաստանի ծառայութիւնները կարգաւորող եանձնաժողովին:

Պաքուն Բացայայտ Արհամարհանք Կը Ցուցաբերէ ՄԱԿ-ի Ընդհանուր Քարտուղարի Կոչին. ԼՂ Արտաքին Գործոց Նախարարութիւն

Լեռնային Ղարաբաղի արտաքին գործոց նախարարութիւնը յայտնած է, որ Ապրիլ 5-ին, ատրպէյճանական կողմը հերթական անգամ կոպտօրէն խախտած է Արցախի եւ Ատրպէյճանի զինուած ուժերու շփման գիծի հրադադարի ուժի մը, որու հետեւանքով Արցախի պաշտպանութեան բանակի զինծառայող մը վիրաւորուած է:

«Ատրպէյճանի իշխանութիւնները նման սադրանքներով բացայայտ արհամարհանք են ցուցաբերում ՄԱԿ-ի գլխաւոր քարտուղար Անթոնիո Գութիերեսի՝ ամբողջ աշխարհում հրադադարի ապահովման կոչին՝ ողջ մարդկութեան ջանքերն ուղղելու համաշխարհային մարտահրաւէրի՝ «քորոնայ» ժահրի յաղթահարմանը, ինչպէս նաեւ անտեսում ԵԱՀԿ (Եւրոպայի Անվտանգութեան եւ Համագործակցութեան Կազմակերպութիւն) Մինսքի խմբի համանախագահների՝ հակամարտութեան կողմերին ուղղուած կոչերը՝ խստօրէն պահպանելու հրադադարի ուժի մը եւ գերծ մնալու ցանկացած սադրիչ գործողութիւններէրից, որոնք կարող են այս բարդ ժամանակաշրջանում բարձրացնել լարուածութեան մակարդակը», - ըսուած է հաղորդագրութեան մէջ:

Թշնամական քաղաքականութեան հերթական դրսեւորումը, եւ միջազգային հանրութեան կողմէ պէտք է արժանանայ ամենախիստ զննահատականի եւ դատապարտման:

«Վերահաստատելով իր յանձնառութիւնը՝ յարգելու հրադադարի եւ դրա ամրապնդման մասին համաձայնագրերը, ինչպէս նաեւ Գլխաւոր քարտուղարի՝ ողջ աշխարհում ռազմական գործողութիւնները դադարեցնելու կոչին՝ Արցախի Հանրապետութիւնը յամառօրէն կոչ է անում Ատրպէյճանին իրականացնել ստանձնած պարտաւորութիւնները եւ հրաժարուել սադրիչ գործողութիւններից: Միեւնոյն ժամանակ, Արցախի Հանրապետութիւնը պատրաստ է ձեռնարկելու ինքնապաշտպանութեան անհրաժեշտ բոլոր միջոցառումները՝ միջազգային իրաւունքի նորմերի եւ, մասնաւորապէս՝ ՄԱԿ-ի կանոնադրութեան դրոյթների համաձայն», - նշուած է Լեռնային Ղարաբաղի Արտաքին Գործոց Նախարարութեան տարածած հաղորդագրութեան մէջ:

Պաքուն Մտադիր Է Մոսկուայէն Սու-35 Եւ ՄիԿ-35 Ռազմական Օդանաւեր Գնել

Պաքուն մտադիր է Ռուսաստանէն Սու-35 եւ ՄիԿ-35 ռազմական ինքնաթիռներ գնել: Ատրպէյճանի պաշտպանութեան նախարարութեան հաղորդումով, երկրի ռազմաօդային ուժերու փորձագէտները այդ նպատակով հանդիպած են Ռուսական արտադրողներու եւ «Ռոսօբորոնէքսպորտ»-ի ներկայացուցիչներու հետ:

Ռազմական հնարաւորութիւնները, տեխնիկական մանրամասնութիւնները եւ պատրաստակամութիւն յայտնած ապահովելու անհրաժեշտ քանակի մատակարարումը», - ըսուած է պաշտօնական հաղորդագրութեան մէջ:

Անցեալ տարի Հայաստան Ռուսաստանէն ներքին զիներով ձեռք բերած է Սու-30ՄՄ բազմագործառնութեամբ կործանիչներ, որոնցմէ 4-ը արդէն համալրած են երկրի ռազմաօդային ուժերը:

Ռոպերթ Քոչարեան Դատական Հայց Ներկայացուցած Է Նիկոլ Փաշինեանի Դէմ

Հայաստանի նախկին նախագահ, սահմանադրական կարգի տապալման համար մեղադրուող Ռոպերթ Քոչարեան դատական հայց ներկայացուցած է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի դէմ:

Երկրորդ նախագահի ներկայացուցիչ, փաստաբան՝ Հայկ Ալուսեան չմանրամասնեց: Ան «Ազատութեան» հետ զրոյցի ընթացքին, միայն ըսաւ, որ հրապարակային եղած յայտարարութիւններու հերքումէն բացի, կը պահանջեն նաեւ 2 միլիոն դրամի փոխհատուցում:

Անազատութեան մէջ գտնուող Քոչարեանի պահանջը կը վերաբերի հրապարակայնօրէն արտայայտուած զրպարտութենէ պատիւը եւ արժանապատուութիւնը պաշտպանելուն:

Հայցը մակարդակած է Երեւան քաղաքի ընդհանուր իրաւասութեան դատարանի դատաւոր Տիգրան Գրիգորեանին, կը հաղորդէ դատական տեղեկատուական համակարգը:

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱԿԱՍՏԱՅԵԼԻ ԱՂԲԻՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

Massis Weekly

Volume 40, No. 13

Saturday, APRIL 11, 2020

Armenia Reports Significant Drop of New Coronavirus Cases Government Maintains 'Cautious Optimism' that COVID-19 Peak Has Passed

YEREVAN -- Prime Minister Nikol Pashinyan said that Armenia may have already passed its peak of COVID-19 infections as his government reported another relatively modest rise in new coronavirus cases on Wednesday.

Pashinyan cited in the morning official statistics showing that 28 more people tested positive for coronavirus in the past day, bringing the total number of cases to 881. Almost as many other Armenians recovered from the disease during the same period, he said.

He also reported another coronavirus-related fatality which raised the country's death toll from the epidemic to 9. The latest victim was 93 years old and also suffered from cancer, he said.

"Overall, we are maintaining cautious optimism," Pashinyan wrote on Facebook. "If this statistics continues it will mean that we have passed the peak of coronavirus and that peak was on March 31."

Armenia had only 249 confirmed coronavirus cases when its government issued stay-at-home orders and

forced the closure of nonessential businesses on March 24. The number of infections continued to rise by over 10 percent per day in the following days, leading the authorities to impose additional restrictions on people's movement.

Government data suggests that the daily infection rate began falling significantly on April 3. The Armenian Ministry of Health reported only 11 confirmed cases on Monday and 20 cases on Tuesday.

According to the ministry, a total of 114 people have recovered from the potentially lethal disease to date. Pashinyan said that almost 90 percent of the still infected and hospitalized citizens "do not even have a fever." But he added that eight other COVID-19 patients are in a critical condition.

The prime minister stated on Tuesday that the government will consider easing its restrictions if the downward trend continues in the coming days. In the meantime, he said, Armenians should continue to strictly comply with the nationwide lockdown.

Health Minister Arsen Torosyan

Continued on page 2

Artsakh Reports First Case of Covid-19

STEPANAKERT -- The Ministry of Health in Nagorno-Karabakh (Artsakh) reported that the test results of two samples were sent today to Armenia for suspected coronavirus with one of the samples testing positive.

On April 2nd, the infected patient was transported to the Kashatag medical unit and was quarantined after returning to Artsakh from a heavily infected region in Armenia. Another citizen, who had symptoms of bronchitis and was in close proximity to the infected patient, was tested on April 4 and is reported to have not been infected.

The Ministry further added that all 17 individuals who came into close contact with the infected patient in the Mirik Village of the Kashatag district (formerly Lachin) have been self-quarantined and are currently asymptomatic.

Artsakh State Minister Grigory Martirosyan issued an order for all citizens of the village, which is home to 40 families, to stay home during a press conference on Tuesday. Martirosyan further added that the situation is now under control urging the public to obtain information from official news sources.

Coronavirus Pandemic Will Cause Serious Damage to Armenia's Economy

YEREVAN -- Economic growth in Armenia will practically grind to a halt this year due to the coronavirus pandemic, Economy Minister Tigran Khachatryan said on Friday, stating that a set of stringent restrictions imposed on the movement of people and the government's ban on certain types of economic activity will cause serious damage to the economy.

Speaking at a news conference, he said it was too early to make estimates and forecasts for the year, saying a lot will depend on how quick the government is to manage all the processes and the time when it will lift the ban.

He said the ministry was making calculations to find out which sectors have declined more than others, and pointed out the importance of generating resources by businesses to use them during the recovery period.

Khachatryan also said that the ministry conducted a survey among 1,200 companies, which had to limit their activity because of various factors.

"Naturally, the losses will be significant, but we will try to quickly find solutions and after returning to normal life, we will be able to quickly restore the economic performance, by using the available tools and new solutions," Khachatryan said.

In comments on the Central Bank's forecast that the economic growth will drop to 0.7 percent in

2020, the minister noted that in the current difficult economic conditions, everyone should expect a decrease in economic indicators, remittances.

"The peculiarity is that the Central Bank assessed the specific situation at the moment. We believe that in 2020 there will be a significant reduction in economic indicators as opposed to optimistic forecasts made at the beginning of the year," Khachatryan said.

The Armenian government approved last week a multimillion-dollar stimulus package designed to cushion the economic impact of the coronavirus epidemic on businesses and ordinary people. The plan makes most Armenian firms as well as farmers eligible for financial assistance or credit subsidies.

Armenian Educational Benevolent Union Giving Back to the Community with Red Cross Blood Drive

PASADENA — Armenian Educational Benevolent Union will host a community blood drive with the American Red Cross on April 24, 2020 from 2:00pm to 8:00pm at the AEBU Center, 1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA 91104.

Amid the COVID-19 crisis, the American Red Cross has frequently expressed its concern of having to deal with blood shortage due to the multiple cancellations of already scheduled blood drives and called on all of us to step up to the challenge. And we, at AEBU, decided to heed to the call and assist at this time of need. The Red Cross was one of the first organizations to help Genocide survivors more

than 105 years ago and it is our time to give back.

"Hosting this blood drive coincides with the 105th Anniversary of the Armenian Genocide," said Katia Kermoyan, coordinator of the drive. "What a gratifying way to honor the memory of the victims who perished during this dark period in our history and those who were displaced but survived thanks to the efforts of charitable organizations like the Red Cross!"

According to the Red Cross, blood is routinely transfused to patients with cancer and other diseases, premature babies, organ transplant re-

Continued on page 4

Karabakh Presidential Election Runner-Up Calls for Boycott of Runoff Vote

STEPANAKERT — Citing the coronavirus pandemic, the candidate who finished second in the first round of Nagorno-Karabakh's presidential election has called on supporters to boycott a runoff vote scheduled for April 14.

Masis Mayilyan has at the same time refrained from withdrawing from the race.

Official results of the March 31 election showed Araik Harutiunyan, a wealthy businessman and Karabakh's former prime minister, winning over 49 percent of the vote. Mayilian garnered 26.4 percent, meaning that the ballot has to go into a runoff.

The vote went ahead despite serious concerns about the spread of coronavirus in Karabakh. Mayilyan and several other presidential candidates demanded its postponement during the election campaign. The authorities in Stepanakert countered that precautionary measures taken by them helped to prevent any coronavirus cases in Karabakh so far.

In a weekend statement, Mayilyan, who is also NKR outgoing foreign minister, said his supporters should stay away from polling stations on April 14 because of the "growing danger of coronavirus."

He also criticized the authorities' handling of the polls, saying it was "very far" from Karabakh residents' expectations of democratization. He cited in that regard the findings of election observers from Armenia that reported voter irregularities.

Still, Mayilyan "took note" of the official results and stopped short of explicitly rejecting them as fraudulent.

The election runner-up has avoided any contacts with the media

since March 31. He did not answer phone calls from RFE/RL's Armenian service on Monday.

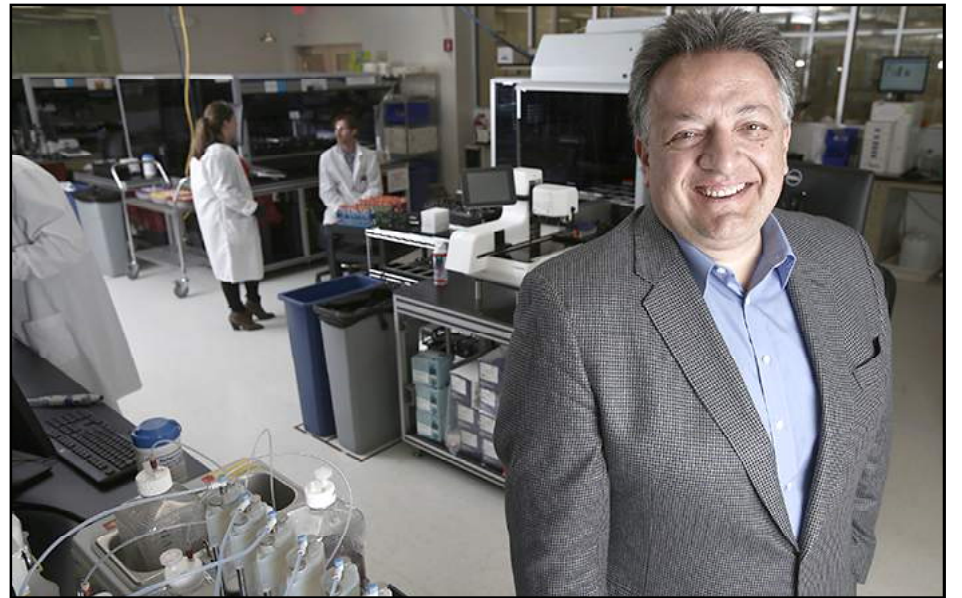
The chairwoman of Karabakh's Central Election Commission (CEC), Srбуhi Arzumanyan, said it has received no formal notifications from Mayilyan about his withdrawal from the race. This means, she said, that his name will be on the ballot on April 14.

Meanwhile, Harutiunyan signaled support for the holding of the second round. "There are only several days to go [before the runoff,] and we should ... finish the elections," he told RFE/RL's Armenian service from Stepanakert.

Asked whether he is urging supporters to again go to the polls, Harutiunyan said: "Let the CEC announce the final results [of the first round] first and I will appeal to my compatriots after that."

Karabakh Armenians also elected on March 31 their new parliament. Harutiunyan's Free Fatherland party won more than 40 percent of those votes and will have the largest number of parliament seats.

Phase 2 of Coronavirus Vaccine Trials May Begin in Spring, Moderna's Noubar Afeyan

The first human trial of a vaccine to prevent the coronavirus could advance to the next step this spring, Moderna Chairman Nourbar Afeyan said Thursday.

"It's difficult to put a specific date on things just because it's a very dynamic situation," Afeyan told CNBC. "We've entered phase 1 trials. ... We'll enter hopefully phase 2 trials, we expect that to happen in the spring, perhaps early summer."

"And success there will hopefully lead us to phase 3 trials," Afeyan added on "The Exchange."

Moderna partnered with the National Institutes of Health to accelerate the development of the vaccine to prevent COVID-19. Phase 1 human trials of the potential vaccine began in the Seattle area in mid-March.

Moderna's Nourbar Afeyan hopes

first results of COVID-19 vaccine testing to come in spring

Afeyan, who is also CEO of venture capital firm Flagship Pioneering, helped co-found Cambridge, Massachusetts-based Moderna in 2010.

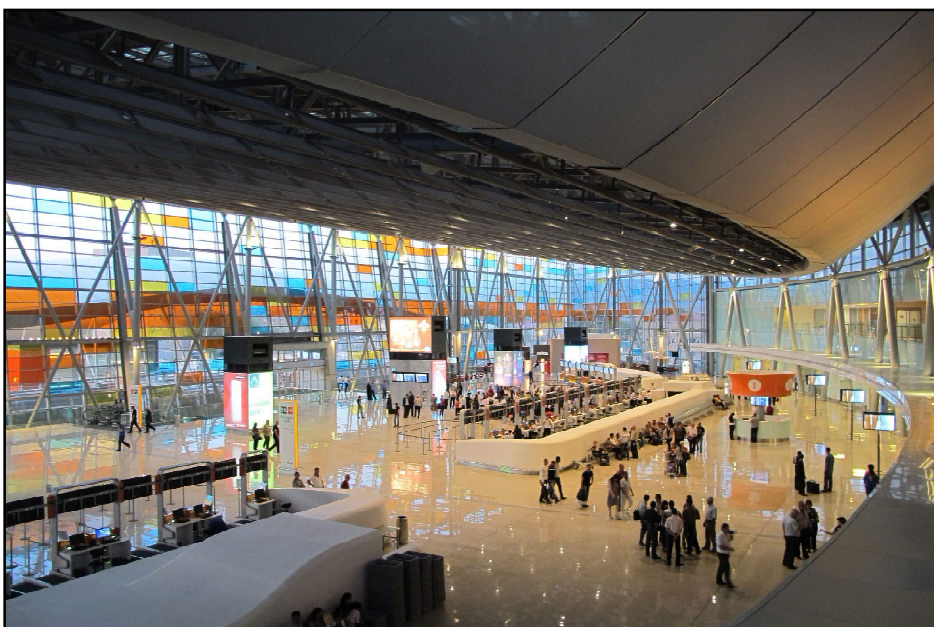
Afeyan said he expects other companies working on a vaccine, such as Johnson & Johnson, could also be successful in developing an effective one.

"We hope that everybody succeeds because the worldwide demand for these types of interventions is far in excess of what any one player can deliver," he said.

Johnson & Johnson said Monday that it hoped to begin human trials of its experimental COVID-19 vaccine by September.

Other companies are attempting to develop a drug to treat COVID-19.

All Foreigners Banned From Entering Armenia

YEREVAN (RFE/RL) — Armenia has banned virtually all foreign nationals from entering the country due to the continuing coronavirus pandemic.

The Armenian government imposed last month such a ban only on the citizens of a few dozen states — notably China, Iran, Italy and Spain — that were hit hardest by coronavirus.

The Armenian Foreign Ministry said on Tuesday that the government decided to extend the travel ban to the

entire world because virtually all countries have recorded coronavirus cases in recent weeks.

In a statement, the Ministry said that the ban will not cover those foreigners who are married to Armenians or have Armenian residency permits, as well as foreign diplomats and representatives of international organizations. But it cautioned that they all will have to self-isolate or be put in quarantine immediately after entering the

Armenia Reports Significant Drop

Continued from page 1

echoed that appeal on Wednesday. In a Facebook post, he said that nearly 3,000 healthcare workers across the country are involved in the fight against the epidemic.

"They get too little sleep, don't eat enough and don't get to see their loved ones," wrote Torosyan. "They will be powerless [to stop the spread of coronavirus] unless each of us makes his or her own contribution to this endeavor."

Meanwhile, Deputy Prime Minister Tigran Avinyan, who coordinates the government's response to the epidemic, announced in the evening that a planeload of vital medical supplies have arrive in Armenia from China.

country.

Armenia's land borders with neighboring Georgia and Iran which were closed for travel in March, and virtually all airlines stopped flying to Yerevan and Gyumri by the beginning of this month. The latest government measure may therefore change little in practice.

According to the Foreign Ministry statement, the government expanded the travel ban on April 3 just before the spread of coronavirus in Armenia began slowing down.

The Armenian Ministry of Health reported on Tuesday, that 20 people

Avinyan said the consignment includes 120 lung ventilators, 60,000 coronavirus test kits, 340,000 medical masks, 100,000 pieces of protective medical clothing as well as medication. They were purchased by the Armenian government or donated by Chinese authorities and private benefactors from the two countries, he said.

"We want to thank the Chinese government for helping to organize the flight," added Avinyan.

The Armenian health authorities are planning to significantly expand COVID-19 testing in an effort to keep the epidemic under control. Pashinyan said on Monday that the daily number of such tests, which has varied from 200 to 400 in the last two weeks, will likely reach 1,000 by the end of this week.

tested positive for the virus in the past 24 hours, bringing the total number of COVID-19 cases to 853. Twenty-five other Armenians recovered from the virus in the same period, according to the Ministry.

Prime Minister Nikol Pashinyan seized upon these figures to express "cautious optimism" about the government's efforts to contain the pandemic. He again said that the government will consider easing a nationwide lockdown if the downward trend continues in the coming days.

Armenia has reported eight coronavirus-related deaths so far.

AI and Humans Will Co-Exist, Not Compete, and AI Will Serve Us, Not the Other Way Round

By Armen Sarkissian
President of Republic of Armenia

With billions of dollars being invested in artificial intelligence, we will see returns in medicine, space exploration and other sciences.

The National influential periodical from Abu Dhabi under the Opinion title presented the reflections of the President of the Republic of Armenia Armen Sarkissian.

If 200 years ago we had a pandemic in China it would reach Europe only years later. Today, when the first cases happen in China, the second wave could be documented in Argentina or New York. The same goes for financial risks.

Many global risks indeed occur at such speeds, and if we want to assess them and search for solutions we must change our attitude by using viable and adaptable methods from physics, chemistry and biology.

The first three industrial revolutions were simple to explain. In the first, we discovered how to burn fuel to mechanise production; in the second, we used electricity to make our lives better; and in the third, we learned how to use computers.

Even as the world is passing through the fourth industrial revolution – where the digital, biological and physical worlds meet – in the field of Artificial Intelligence (AI), there is a relatively poor understanding of how new computing technologies will adapt to our natural intelligence.

Earlier this year, at the Abu Dhabi Sustainability Week, one of the world's leading platforms for sustainable development, I shared my vision about the future impact of AI. As a former mathematician, physicist and computer scientist who worked on the early models for it, my argument is that there is no tangible reason to be afraid of AI. The beauty of human civilisation

is that change, advancement and concern go hand in hand. We need to manage this reality and deliver solutions. I believe AI and humans will co-exist, not compete, and AI will serve us, not the other way round. Moreover, just as every previous revolution ended up creating far more jobs than it displaced, the same will happen with the fourth industrial revolution. And these new jobs will benefit both men and women.

The world today is changing so fast, I predict that we will not be able to distinguish today's fourth revolution from the fifth or the sixth and so on.

Each previous transformation was met with concern about how it would affect our lives and whether it would take away jobs – from the Luddites who fought against mechanisation to the fear that computers would put us all out of work.

The traditional construct of global politics is undergoing an adaptation. All of this implies that we urgently need to upskill our existing workforce. The growing deficit of radically new ideas and the need for non-standard solutions induces the need for a broader range of skills and talents than in the past. In the classical political prism, what mattered were organised forms of connectivity: tribes, nations, religions, ideologies,

parties and political institutions. In that context, the quantum political world moved in faster, unpredictable and seemingly random ways. Now, we are in a new era of quantum politics, quantum behaviour and quantum impact, which also makes it difficult to see the whole picture, because it is all new and global too.

While for us humans the entire picture may still appear blurry, AI is here to help us. With billions of dollars being invested, we are reaping the fruits of AI in medicine, space exploration and other sciences. This is the future and it will alter our understanding and change our lifestyle. The gradual integration of AI from science to the every day has already started to serve as a driving force of technological and civilisational progress. Schools, institutions, universities need to adapt themselves to these new realities, first to stay competitive, and then to be effectively involved in building our common future.

In my soon-to-be-released book Quantum Behaviour of Global Risks, I try to explain how global risks become quantum. We need to understand that the way human life is evolving in a digital world, it must factor in risks such as pandemics, terrorism and financial crises.

One upshot of this is that women

will have more opportunities than they have had in the past. The unique experience of many women as nurturers and social carers has been at the heart of many cultures and has been vital for sustaining societies. If we can harness such experiences to build sustainable relations in business, and leverage them better through technology, then we will succeed in the future. The question is, are leaders wise enough to give women more opportunities to tackle the world's challenges?

The way we are working now will have to change in the future. If you look back to Isaac Newton's time, there were perhaps 1,000 people in the world who were studying advanced mechanics. In Einstein's day, he was one of maybe 10,000 scientists researching quantum physics.

How many people today do we have engaged in scientific research and development around the world, from scientists in laboratories at major universities to kids working in their basements? How many Newtons, how many Einsteins are potentially out there? And how many do we risk losing if we exclude 50 per cent of the population?

In Armenia, we have long acknowledged the importance of treating men and women equally. The First Armenian Republic of 1918-20 was one of the first states to give women the right to vote and to be elected to Parliament. The first female ambassador of modern times was also a woman – Dr Diana Abgar, who served as the Republic's ambassador to Japan.

Of course, our country today faces many challenges, but we are embracing technology to drive us forward – Armenia is one of the start-ups of the 21st Century. Our Advanced Tomorrow initiative will help us to leverage science and technology and deliver a better future for all – men and women together.

The Passing of a Great Intellectual; Dr. Eduardo Dante Asilian

BUENOS AIRES – The Armenian community of South America, and the Social Democrat Hunchakian party suffered a great loss. It is with sorrow we announce the passing of Dr. Eduardo Dante Asilian.

The intellectual, lecturer, humanitarian, and activist lawyer, Dr. Asilian passed away on Saturday, April 4, 2020 in Buenos Aires, Argentina. He is best known for his activism in favor of South America's Armenian community, particularly towards the recognition of the Armenian Genocide within Southern American countries and authorship of numerous research papers and books.

Dr. Asilian was an outstanding member of the Social Democrat Hunchakian Party and the author of a comprehensive S.D.H.P. history book in Spanish. He was also a member of AGBU's Buenos Aires chapter and authored a book about the chapter's history.

Dr. Asilian's latest book on

Artsakh's plight towards independence has yet to be circulated to the public.

Considering the extraordinary conditions in Argentina due to COVID-19, Dr. Asilian did not have an S.D.H.P. burial and public admiration which he deserves, but his deeds towards humanity, Armenians, and his political party will forever be remembered.

Armenian Engineers Working to Design New Lung Ventilation Devices

YEREVAN (Armradio) -- Prime Minister Nikol Pashinyan visited the "Engineering City" accompanied by Minister of Defense David Tonoyan and Minister of High Technology Industry Hakob Arshakyan,

The Prime Minister was first introduced to the Armenian special-

ists' solutions and development of military equipment. Then the Prime Minister got acquainted with the repair works of artificial lung ventilation devices.

Representatives of the Engineer-

Continued on page 4

Pasadena Unified School District to Offer Armenian Dual Language Immersion Program in 2020-2021

PASADENA -- In response to community interest, the Pasadena Unified School District (PUSD) Board of Education has approved a new Armenian Dual Language Immersion high school program for the 2020-2021 school year. The 9-12th grade program will be located at Blair School, home of the District's International Baccalaureate secondary school programs; students will have access to IB courses. Blair serves students in middle and high school and is composed of three adjacent campuses. Registration for the Armenian Dual Language Immersion Program begins April 6, 2020, at openenrollment.info

"This is a unique opportunity to expand PUSD's bilingual and biliteracy academic options that now include our district's first high school Armenian Dual Language Immersion Program," said Superintendent Brian McDonald. "The commitment that the parents and community have demonstrated by establishing a program that encourages families to remain in PUSD is remarkable, and I am pleased to welcome them to PUSD."

PUSD currently offers Dual Language Immersion Programs in French, Mandarin, and Spanish.

To register, current PUSD students must submit an application between April 6 - 20, 2020, to enroll in the program. New-to-PUSD resident students and out-of-district students may apply online between April 6 through August 6, 2020. Additional details are posted on PUSD's Open Enrollment website at openenrollment.info

Classes, including language immersion, will be taught by fully-credentialed bilingual teachers who have additional preparation and expertise in teaching Armenian. The program will be located at Blair School, which serves students in grades 6-12 and has vibrant International Baccalaureate programmes, an International Academy, a Health Careers Academy, and a Spanish Dual Language program.

Armenian DLIP will be open for students in grades 9-12. The model would be consistent with other DLIP high school programs in PUSD by offering one class per grade level when fully implemented at the high school level. The instructional model will follow the Guiding Principles for Dual Language Education. Staff will conduct additional planning and outreach to determine the selected program model for possible middle school and

elementary school options, should the program expand in future years.

The new Armenian Immersion Program will offer the following classes in 2020-21: Armenian I, Armenian II, Armenian III, and Armenian IV (subject to minimum student enrollment). As the program expands, PUSD plans to offer additional courses including Armenian Literature and Armenian History and Culture.

Language course placement will be determined by the student's ability in the target language as well as prior course completion.

"This was the finest example of collaboration and partnership between the Armenian community and the Pasadena Unified School District," said Maro Yacoubian, a community member who advocated for the creation of the program. "With the unwavering commitment from parents and community members, we have not only filled a void in the community but have also created a groundbreaking educational opportunity."

"By establishing this academy, PUSD will have the distinct honor of having created the first Armenian Dual language, history/culture, with IB program in the nation," said community member Goldie Gastjan. "This unique program will present the opportunity for students beyond Pasadena to attend this school. Our community families are anxiously waiting, and we see a very bright future."

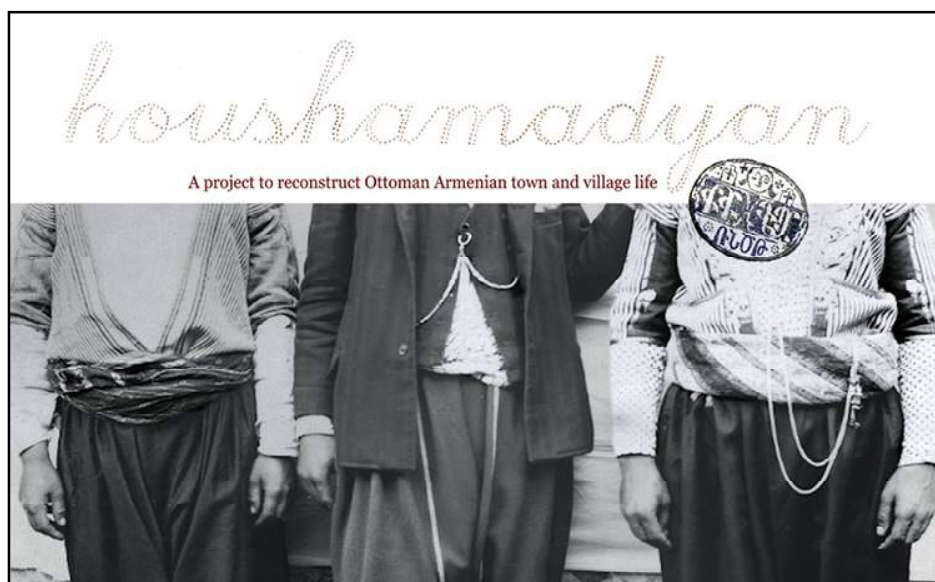
"I am thrilled with the Pasadena Unified School District's vote of approval to establish an Armenian Dual Language Immersion program at Blair School, the first of its kind in the U.S.," said Arsine Shirvanian, a community member who advocated for the program.

A welcome and program event will be planned once schools reopen. The first day of school for PUSD students is August 17, 2020.

The approval is conditional upon enrollment in the program of 150 students who are new to PUSD and is expected to draw interest from Pasadena-area families, including students who were previously enrolled at a soon-to-close private high school. The program will be capped at 250 students in the first year. If the program does not meet enrollment projections, course offerings and the program location are subject to change.

Blair High School is located at 1201 S Marengo Ave, Pasadena, CA 91106.

New Video Dedicated to the Dialect and Customs of Hadjin Armenians

BERLIN — Houshamadyan project presents a film entitled "Hadjitsik Tum Agho En: Local Dialect and Customs", with concept and editing by Silvina Der Meguerditchian.

The film was scheduled to be released two weeks ago. But Houshamadyan team was forced to adapt to the circumstances created by the global pandemic. At the time, Silvina Der Meguerditchian was in Buenos Aires, visiting relatives, and her flight back to Berlin was canceled. It was only a week ago that she was finally able to fly back home and rejoin her family.

She immediately resumed work on the film and finalized it for release.

The film is about 11 minutes long, and it is dedicated to the dialect and customs of Hadjin Armenians. It features material collected from throughout the world, including testimonies by people now living in Argentina and Lebanon, as well as photographs sent to use from Lebanon, the United States, Argentina, and France. It also features music obtained from New Jersey, Buenos Aires, and Berlin.

The common thread is Hadjin –

its dialect, its traditions, and local customs.

Hadjin was a city with more than 20,000 Armenian residents, located north of historic Cilicia. In 1920, it was completely emptied of its Armenian population.

Many eventually found refuge in Lebanon in late 1921. Like thousands of other Armenian refugees, they settled down in the refugee camp of Beirut.

Others made their way further ashore, to places like Greece, Argentina, the United States, and Soviet Armenia.

In Lebanon, beginning in 1930, refugees from Hadjin built the New Hadjin neighborhood on the periphery of Beirut. It became the principal resettlement site for Hadjin natives.

Living together in this fashion allowed many of Hadjin's traditions, as well as the local dialect, the Hedjno lizou, to be preserved in the diaspora, especially in Beirut and Buenos Aires.

Link to video:

<https://www.houshamadyan.org/mapottomanempire/vilayet-of-adana/hadjin/local-characteristics/language-and-dialect.html>

Armenian Educational Benevolent Union

Continued from page 1

ipients and trauma victims. "The short amount of time it takes to donate can mean a lifetime to a patient with a serious medical condition. We urge eligible donors to join us in the selfless act of giving blood."

On its website, the American Red Cross states that this is the time to take care of one another, and is calling on all those who are healthy and are feeling well to donate blood. They also address the public's concern say-

ing that there is no evidence and there are no reported cases of the coronavirus – or any respiratory virus – being transmitted by a blood transfusion. In addition, the Red Cross assured all potential donors that it has implemented additional precautionary measures out of an abundance of caution.

To schedule your appointment, please visit www.redcrossblood.org and enter sponsor code AEBU. For more information, you may call us at (626) 344-7321.

Armenian Engineers Working to Design

Continued from page 3

ing Association of Armenia noted that they are currently working on designing artificial respiration devices, developing their complete or partial production, and will submit concrete proposals to the Ministry of High Technological Industry. At the same time, it

was noted that specialists successfully restore devices that were previously in storage.

Prime Minister Pashinyan praised the work of Armenian engineers in the above-mentioned directions and noted that the government, in its turn, is ready to support the effective implementation of the programs.

Արդիական Բռնակալը

ՍՕՍԻ ԳԱՇԵԱՆ

Մեր տան պատշգամբ նստած հետաքրքրական վեպ մը կը կարդամ: Աշնան բուրմունքը զգալի է օդին մէջ:

Զարմանալի կատարեալ լուսթիւն է ամէն կողմ. երբ, առաջ միայն կիրակի կամ տօնական օրերուն կ'արժանանայինք այս լուսթեան: Փողոցէն հագիւ հատուկեմտ ինքնաշարժներ կ'անցնին, կամ ուտելիքի ապսպրանք տանող տղաք իրենց հեծանիւներով. նաեւ միքանի պարապ հանրաշարժներ: Անցորդներուն թիւը նուազագոյնի իջած է. տեղ-տեղ, հանրախանութներու, դեղարաններու առջեւ, մարդիկ հերթի կը սպասեն, իրարու միջեւ բաւական միջոց ձգելով: Բոլոր դպրոցները, եկեղեցիները, վաճառատունները, զբօսավայրերը, հանրային հաւաքավայրերը փակ են:

Քաղաքը տարօրինակ երեւոյթ մը ստացած է, ո'չ միայն մեր մայրաքաղաքը, այլ բոլոր քաղաքներն ու գիւղերը. ո'չ միայն մեր երկիրը, այլ 160-է աւելի երկիրներ բոլոր ցամաքամասերուն մէջ, ընդգրկելով անխոցելի կարծուած գերպատու թիւներ, զարգացած, հարուստ երկիրներ եւ անշուշտ՝ խեղճ ու կրակ՝ աղքատներ:

Այսօր՝ ամբողջ աշխարհ ենթարկուած է միահեծան, անգութ բռնակալի մը քմահաճոյքին, «Քորոնա վիրուս» կոչուած թագակիր ժահրին, որ առաջին անգամ Չինաստանի մէջ իր յայտնուէլէն ի վեր՝ իսլաւ է հազարաւոր կեանքեր եւ կը շարունակէ խլել, հակառակ իր դէմ տարուող ահաւոր պայքարին բժիշկներու եւ գիտնականներու կողմէ, կատեցնելու համար իր մահաբոյր յառաջխաղացքը:

Ըստ երեւոյթին՝ ամենէն արդիւնաւէտ եւ պարզ միջոցը կանխարգելու համար անոր շրջագայումը, տունը մնալն է: Եւ բոլոր կառավարութիւնները կը հրահանգեն դուրս չելլել, բացի անհրաժեշտ պարագաներէ:

Օրական քանչորս ժամ՝ տարբեր երկիրներու հեռատեսիլներու կայաններ, ձայնասփիւռ, մամուլ, ընկերային ցանցեր կը խօսին միայն մէկ նիւթի շուրջ՝ համաճարակը:

Մարդիկ արգելափակուած իրենց տուններուն մէջ, դարձան ինքնակամ կայանաւորներ:

Փոքր տարիքի զաւակ ունեցող ծնողներ մատնուած են անել կացութեան: Չեն գիտեր ինչպէս գոհացնել իրենց երեխաները, որպէսզի չզգուրին: Ողջ մնան բջիջային հեռախօսները, համակարգիչը, հեռատեսիլը, հիմա վերականգնացաւ

նաեւ մեր օրերու, գլուխ կտորոցեր եւ նմանաձեւ սեղանի խողեր:

Եւ անշուշտ՝ անօթութիւնն ու ձանձրոյթը փարատող անբացակայելի հրաշք դեղը, ուտել:

Ուտել ոչ միայն, երբ անօթի ենք, այլ երբ ձանձրացած, հեռատեսիլ դիտելու, կամ կարդալու ատեն, եւ կամ չեմ գիտեր...

Մամաները համով կերակուրներ կ'եփեն, նոր խոհազոյցեր կը փորձեն, եւ կամ ամենապարզ, հեռախօսին ընկալուչը կը վերցնեն եւ կ'ապսպրեն իրենց սիրած ուտելիքը, կամ անուշեղէնը:

Ձոյգերը եւս ամբողջ օրը միասին անցընելով յաճախ կը զուարճանան, գիրար կը վայելեն եւ կամ... կը յոգնին: Երբեմն՝ գորգին տակ պահուած հին սրտնեղութիւններ, աւելորդ խօսքեր, մոռցուած ոխեր յարութիւն կ'առնեն եւ անտեղի եւ անհեթեթ վէճերու դուռ կը բանան:

Ուսուցիչներ այս նոր պայմաններու բերումով՝ ստիպուած են իրենց աշակերտներուն ելեքտրոնիկ դասեր, պարտականութիւններ դրկել, զանոնք սրբագրել վերստին ուղարկել, ուրիշ տաղտուկ մը:

Համացանցը, Wi-Fi ծանրաբեռնուած են միլիոնաւոր մարդոց անխնայ գործածութեամբ. Եւ եթէ յանկարծ՝ օր մը դադրի այս հրաշքը եւ մեզ գրկէ իր բարիքներէն, ինչպ'ս պիտի կարենանք գոյատեւել:

Ամէն տարիքի, տղամարդ թէ կին, երիտասարդ, պատանի, իրարու պատգամներ կ'ուղարկեն, տեսաերիզներ, կատակներ, սրամտութիւններ եւ անշուշտ կրօնական յորդորներ, գուշակութիւններ, Սուրբ Գիրքէն մէջբերումներ, բժշկական խորհուրդներ, հիւանդութեան ախտանշաններ, նոր պատուաստներու գիտեր եւ դեռ ինչէ՞ր: Ժամանակը այնքան առատ է, որ պէտք է սպառել:

Այս բոլորը տանելի են, երբ տան մէջ մէկէ աւելի բնակիչ կայ:

Հապա՝ անոնք, որ մինակ կ'ապրին, եւ յատկապէս անոնք, որոնք որոշ տարիք մը վեր են եւ աւելի ենթակայ վարակուելու եւ ոչ ոք ունին:

Մէկ շաբաթէն աւելի է, որ բոլորս դատապարտուած ենք տունը մնալու եւ տակաւին մի քանի շաբաթ եւս պիտի հանդուրժենք:

Այս առտու, վերի յարկի դրացուհիս վարանումով մեր դուռը զարկաւ, իբր պատրուակ ինձմէ նախորդ օրուան թերթը ուզելով. դէմքը տխուր արտայայտութիւ մը ունէր: Անմիջապէս գինքներս հրաւիրեցի, կարծես ատոր կը սպասէր, ուրախացաւ: Առաջին ան-

գամն էր, որ մեր տունը կու գար. սուրճ եփեցի եւ սկսանք խմել միասին. դէմքը պայծառացաւ: Պէտքը կը զգար, մէկուն հետ ըլլալու, դէմ-դիմաց նստելու, խօսելու եւ լսելու: Մէկ ժամ յետոյ զնաց եւ թերթը մոռցաւ տանելու: Վստահ եմ, որ թերթին պէտք չունէր, այլ մարդու հետ խօսելու պահանջը կը զգար:

Այս հաղորդակցութեան միջոցներու առատութեան մէջ, մարդիկ մինակութենէ կը տառապին: Անցեալ օր ապշեցայ, երբ կարդացի, որ ձափոնի եւ Անգլիոյ մէջ տարիքոտ մարդիկ, երբեմն պզտիկ չարագործութիւններ կ'ընեն, օրինակ հանրախանութին մէջ ուտելիքներ գողնալ, որպէսզի գիրենք ձերբակալեն եւ բանտ տանին եւ հոն խօսակից ունենան: Անշուշտ ասոնք ծայրայեղ պարագաներ են. բայց երեւակայեցէք, թէ ու՞ր հասեր է մինակութեան գործած աւերը: Ի զուր տեղը չէ, որ Անգլիա ստեղծեց «Մինակութեան նախարարութիւն»՝ նկատի առնելով քսանմէկերորդ դարու ընկերային ահաւոր ախտին տարողութիւնը:

Յաճախ՝ գիշերները անկողնիս մէջ մտիկ կ'ընեմ ձայնասփիւռի որոշ կայաններ, ուր խօսակցներուն հետ, մինակ եղող եւ մինակութենէ փախչող մարդիկ, ընդհանրապէս կինք, խօսակից կը փնտռեն: Եւ խօսնակը մտիկ կ'ընէ համբերութեամբ, թելադրանքներ կ'ընէ, կամ կը կատակէ եւ ենթական գոհ եւ բաւարարուած՝ շնորհակալութիւն կը յայտնէ: Այս երեւոյթը շատ ընդհանրացած է մասնաւոր Արեւմուտքի մէջ:

Շուէտի մէջ կը գովաբանեն եւ կը քաջալերեն անկախանալը, որպէսզի ոչ մէկը միւսէն կախում չունենայ, ո'չ պատանին ծնողքէն, ո'չ ալ ծերերցած ծնողքը զաւակին բեռ ըլլալու վախը սպրի: Եւ այս բոլորին հետեւանք կ'ըլլայ՝ հիւանդագին մինակութիւնը, որ յաճախ ողբերգական վախճան կ'ունենայ:

Ներկայիս՝ այս համաշխարհային համաճարակը՝ միացած մի-

նակութեան, կրկնակիօրէն տառապալից կը դարձնէ ապրիլը:

Այսօր բազմաթիւ երկիրներ միասնաբար կը դիմադրեն զօրաւոր եւ սպառնացող թշնամիի մը, որ կը յառաջանայ անձայն եւ անշուշտ, իր տիրապետութեան սահմանները ընդարձակելով. փոքրիկ աննշան, վիրուսներ թագը գլխուն, առայժմ անխորտակելի է եւ տրամադրութիւն չունի անհետանալու:

Կանխագուշակութեան համար, սահմանները գոցուած են բոլոր երկիրներուն միջեւ, նոյնիսկ նոյն երկրի տարբեր նահանգներուն մէջ: Հազարաւոր ճամբորդներ չեն կրնար տուն վերադառնալ:

Ու՞ր մնաց համաշխարհայնացումը:

Կարծես բնութիւնն ալ Քորոնա վիրուսին դաշնակից եղած է: Ան ալ իր բողբոխ ձայնը բարձրացուցած է, ի տես ազա՛ մարդուն, որ սովալլուկ զայլի նման կը յօշոտէ, կը շահագործէ բնութեան տուած անթիւ բարիքները: Ծարտարար ու լեռնաբեր գարգացման հետեւանքով, կլիմային անհամեմատ ջերմացումը կը սպառնայ կարգ մը կենդանիներու գոյութեան, բնապահպանումի համար եղած կոչերը խուլ ականջներու համար են միայն:

Հիմա լսելի է քաղաքին մէջ ծառերուն վրայ թառող ճնճողակներուն ճոռոռոցները. օդը գերծ է ապականութենէ: Մարդոց բացակայութիւնը պատճառ եղաւ, որ դրացի քաղաքին մէջ, մի քանի վայրի կենդանիներ իրենց որջերէն դուրս ելլեն: Վենետիկի գետին ջուրերը աւելի գուլալ կը հոսին եւ բազեր, սագեր սկսան անվախօրէն լողալ. ձուկերը կը յանդգնին մինչեւ ծովափ գալ: Բնութեան անմիջական եւ դրական հակազդեցութիւնը որքան զգալի է:

Լուսթիւնը, թէեւ տարօրինակ կը թուի քաղաքի մարդուն, բայց անոր կարիքը շատ կը զգայինք: Մտողներ յաճախ կը տրտնջային, որ բաւարար ժամանակ չունին

Շար. ը էջ 15

ARMENIAN EDUCATIONAL BENEVOLENT UNION
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԲԱՐԵՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Announces the opening of the
2020 AEBU Scholarship Program
Empowering Our Youth for a Brighter Future

To apply, visit our website
WWW.AEBU.ORG

APPLY NOW
Through June 30, 2020

All eligible undergraduate students of Armenian descent are invited to apply.

626•344•7321
AEBU SCHOLARSHIP FUND COMMITTEE
1060 North Allen Avenue • Pasadena, CA 91104

Հարցազրույց Գոյների Ծարտարապետ՝ Գեղանկարիչ Էդման Այվազեանի հետ

ԱՍՏՏՈՒՐ ԿԻՒՋԵԼԵԱՆ

(Շարունակում Ծախտորի թիւին)

Ա.Կ. Նախքան քո իտալիա գնալու մասին խօսելը, ուզում եմ որ պատմես Թեհրանի Մշակույթ Միության մասին, որը՝ ինչպես ինքդ նշեցիր մի առիթով, կարեւոր դեր է խաղացել քո պատանեկան եւ երիտասարդական կեանքում:

Է.Ա. Դեռ այն տարիներին, երբ իմ դասագրքի նկարներն էի փոխում, մասնակցել եմ Մշակույթ Միության անասան քննարկին: Միութիւնն ունէր երգչախումբ, պարախումբ, նկարիչների եւ գրողների բաժիններ: Միութեան հիմնադիրները եղել են Թեհրանում այդ ժամանակուայ Հայաստանի բարեկամ համարուող մտաւորականներն ու արուեստագետները:

Այս կապակցութեամբ նշեմ՝ որ ես մանկութիւն չեմ ունեցել, ոչ էլ՝ ուրիշ երեխաների պէս՝ խաղալու ժամանակ: Փոքր տարիքից աշխատել եմ կարիքի հարկադրանքով. սակայն ինչ որ արել եմ՝ արել եմ սիրով: Մշակույթ Միութիւնը ինձ համար եղել է միակ հաճույքի վայրը:

Ինչպէս ասեցի, ունէինք երգչախումբ, որը ղեկավարում էր Յովիկ Գասպարեանը, իսկ պարախումբը՝ Աւետիս Զամբազեանը, իմ մանկութեան եւ պատանեկութեան ընկերը: Նրա խմբում պարում էի նաեւ ես: Ինչպէս դիտել տուի, այդ տարիներին Թեհրանում ապրում էին կարեւոր թուով գաղթական արուեստագետներ, որոնց բացարձակ մեծամասնութիւնը բարեկամական կեցուածք ունէր խորհրդային Միութեան եւ Սովետական Հայաստանի հանդէպ: Այդ արուեստագետները նույնպէս մասնակցում էին Մշակույթ Միութեան աշխատանքներին:

Յիշում եմ, այդ թուականներին, երբ Հայաստանի ճանապարհորդութիւնը լսում էինք «Երեւանն է խօսում» բառերը, ամբողջ մարմնով փշաքաղում էինք: Մենք ռադիոյ չունէինք. ամենակարեւորը՝ ելեկտրականութիւն էլ չունէինք...: Ռադիոյ ունեցող ընկերներս պատմում էին իրենց լսած հաղորդումների մասին, բայց նրանց պատմածը ինձ չէր բաւարարում: Այդ օրերին, մի տեսակ ռուսական ռադիոյ էին բերել Պարսկաստան, որը նաեւ ճարտի Զեմբովինսկի էր աշխատում: Դա էլ գնելու ի վիճակի չէի, քանի որ շատ թանկ էր: Ուստի որոշեցի ինքս ինձ համար ռադիոյ սարքել: Թեհրանի հարաւում կային կարի էլ եւ արճիճի հանգեր, որտեղ կարելի էր գտնել ռադիոյ սարքելու յատկութիւն ունեցող գալէն կոչուած քարը, որի օգնութեամբ ինձ յաջողեց սարքել իմ սեպհական ռադիոն եւ ամէն առաւօտ «Երեւանն է խօսում» քաղցր բառերը լսել...:

Մշակույթ Միութեան չհամակրողները համախմբուած էին մի մարզական միութեան շուրջ, որը բաւական ուժեղ գործունէութիւն ունէր իր բնագաւառում: Կարելի է ասել՝ որ մտաւորականներն ու արուեստագետները համախմբուել էին Մշակույթ Միութեան շուրջ, իսկ մկանաւորները՝ մարզական միութեան...:

Ա.Կ. Ճիշտ է որ Մշակույթ Միութեան եւ Պարսկաստանի խաղողութեան Երիտասարդական Կոմիտէի անունից մասնակցել ես Ռուսիանուցում կայացած խաղողութեան միջազգային ֆեստիվալին,

որից յետոյ՝ գնացել ես նաեւ Խորհրդային Միութիւն:

Է.Ա. 1953-ին, չիտուհ հոգինոց պատուիրակութեամբ մասնակցեցինք ֆեստիվալին, որին մասնակցեցում էին նաեւ բազմաթիւ համաշխարհային համբաւ ունեցող անձնաւորութիւններ, որոնց կարգին՝ Փիկասոն, որը համագումարում ելույթ ունեցողներից մէկն էր: Պարսկաստանի պատուիրակութեան մէջ կային հինգ հայեր:

Ա.Կ. Գաղտնիք չէ որ 50-ական թուականներին Իրանը խիստ հակասովետ քաղաքականութիւն էր վարում: Ֆեստիվալին մասնակցելը քեզ համար որեւէ բացասական հետեւանք ունեցաւ:

Է.Ա. Հաշուի առնելով Իրանի հակասովետ քաղաքականութիւնը, Մոսկվայում մեզ առաջարկեցին մնալ Սովետ Միութիւնում: Խոստացան մեզ համար ուսման ու աշխատանքի բոլոր պայմանները ստեղծել: Բայց մենք նախընտրեցինք վերադառնալ մեր ընտանիքներին, ուստի՝ Բաքուից նաևով գնացինք Պարսկաստան: Երբ հասանք Փահլէվի, առաջուայ եւ ներկայ էնգելի նաւահանգիստը, մեզ ձերբակալեցին ու տարան Թեհրանի բանտը: Պարզուեց որ Իրանի գաղտնի սպասարկութիւնը լրտեսներ էր դրել մեր խմբի մէջ, որոնց ներկայացրած տեղեկագրի հիման վրայ ոմանց պահեցին բանտում, իսկ միւսներին՝ ազատ արձակեցին: Ես ազատ արձակուածների մէջ էի:

Ա.Կ. Ո՞ր տարին գնացիր Իտալիա:

Է.Ա. 1964-ին գնացի Իտալիա եւ 1966ին Հոռմի Արուեստների Ակադեմիայից վկայական ստանալով՝ վերադարձայ Պարսկաստան:

Ա.Կ. Իսկ ո՞վ էր հովանաւորում քո ուսումը:

Է.Ա. Ինչպէս ասեցի, իմ շահած փողի մեծ մասը տալիս էի մօրս, որը դրանից որոշ գումար խնայում էր իմ համալսարանական ուսման համար: Ահա այդ փողով գնացի Իտալիա, որից յետոյ նաեւ Անգլիա:

Ա.Կ. Այդ ժամանակ ամուսնացել էիր:

Է.Ա. Այո:

Ա.Կ. Գիտեմ որ բոլոր գեղանկարիչները, որոնց կարգին նաեւ դու, «գեղեցկութեան որսորդներ» էք... Ինչպէ՞ս եւ ե՞րբ «որսացիր» քո կեանքի ընկերուհուն, գեղեցիկ թելմային...:

Է.Ա. Գեղանկարիչների մասին ասածներդ լրիւ համաձայն եմ...: Ինչ վերաբերում է թելմային նրան ինձ ծանօթացրին Մշակույթ Միութեան պարախումբի աղջիկները: Ամուսնացանք 1962-ին, իսկ 1963-ին եւ 1968-ին բախտաւորուեցինք երկու մանչ զաւակներով:

Ա.Կ. Հիմա, մի քիչ խօսենք

նկարչական արուեստի մասին. յաջող նկարիչ լինելու համար տաղանդ բաւակա՞ն է:

Է.Ա. Տաղանդը նախապայման է, բայց դրան գուրահեղձ՝ ամէն նկարիչ պէտք է մշակի նաեւ այդ տաղանդը ճիշտ դրսեւորելու կարելիութիւնները: Օրինակ, նա ամենից առաջ պէտք է սովորի գծագրել: Հիմա ասում են, եթէ չես կարող գծագրել, ոչինչ, միայն նկարիր, ինչ որ նկարում ես, դա քո գեղարվեստն է...: Դա իմ կարծիքով, սխալ մտոնցում է: Ինչէն գրողի համար հարկաւոր է լեզուին քաջատեղեակ լինել, այնպէս էլ նկարչին պարտադիր է տիրապետել իր արուեստը արտայայտելու արհեստավարժական բոլոր միջոցներին: Արուեստագէտը նախ պէտք է իմանայ թէ՛ նկարչութիւնն ի՞նչ է: Նկարչութիւնը չի կարող բանաստեղծութիւն լինել, չի կարող երաժշտութիւն լինել, չի կարող լուրեր հաղորդելու միջոց լինել եւ ռադիոյի դեր կատարել: Նկարչութիւնը կարող է միայն նկարչութիւն լինել եւ որպէս այդպիսին՝ գնահատուել:

Ա.Կ. Քո արուեստը տարիների ընթացքում փոփոխութիւնների ենթարկուե՞լ է:

Է.Ա. Ինչպէս ուրիշների՝ այնպէս էլ իմ արուեստը ենթարկուել է փոփոխութիւնների: Ես այլեւս այն երիտասարդը չեմ, որը բաւարարում էր լուսանկարչական ճշգրտութեամբ վերարտադրել բնութիւնը...: Ինչպէս որեւէ արուեստագէտ՝ նկարիչն էլ տարիների ընթացքում հասունանում, գտուելով գուլարանում է եւ դառնում՝ աւելի թափանցիկ: Անձնական, քաղաքական, տնտեսական, ընկերային եւ այլ ազդակներ, նկարչական նոր ուղղութիւններ իրենց ազդեցութիւնն են թողնում արուեստագէտի վրայ: Օրինակ՝ ռուս հանձարեղ աւանդակարգ (avant-gard) նկարիչները մեծ ազդեցութիւն ունեցան ժամանակակից միւս նկարիչների վրայ, որի համար շատ բան ենք պարտական նրանց:

Միջանկեալ ասեմ, որ այդ տարիներին պարսկական պետութիւնը արուեստներով չէր հետաքրքրում: Այն ժամանակ Թեհրանում կար Սովետական Միութեան Արտասահմանեան Երկրների հետ Բարեկամութեան եւ Մշակութային Կապի Կոմիտէն, ԱՕՔՍՐ, որը խանութի նման մի փոքրիկ սենեակ ունէր, ուր կային ամսաթերթեր, որոնց մէջ կարելի էր գտնել մշակութային իրադարձութիւնների, մանաւանդ՝ նկարչութեան եւ նկարիչների մասին տեղեկութիւններ, ինչպէս Իլիա Ռէպինի (Ilya Repin 1844-1930), Վասիլի Սուրիկովի (Vasily Surikov 1848-1916), Վասիլի Քանդինսկու (Vassily Kandinsky 1866-1944) եւ

ուրիշների: Յատկապէս Քանդինսկին՝ նկարչական արուեստի մասին ունէր իր սեպհական տեսակետները, որոնք բնութագրում էր գեղեցիկ ընդհանրացումներով: Արուեստի նկատմամբ նրա ունեցած հայացքները, հիմնականում համապատասխանում էին նաեւ՝ նկարչութեան հանդէպ ունեցած իմ ըմբռնումներին:

Նշեմ այդ ընդհանրացումներից մի քանիսին.

«Գոյնը հոգու վրայ ամիջական ազդեցութիւն բանեցնելու միջոց է»:

«Նկարիչը ոչ միայն իր տեսողութիւնը՝ այլ նաեւ իր հոգին պէտք է գարգացնի»:

«Արուեստի մէջ պէտք է գոյութիւն չունի, քանի որ արուեստը կաշկանդում չի ճանաչում»:

Հարկ եմ համարում, երախտագիտութեամբ նշել այն պարագան որ այդ տարիներին, Պարսկաստան հաստատուած իմ գաղթական նկարիչ ընկերները ինձ ճիշդ ուղղութիւն ցոյց տուին: Մինչեւ այսօր չիշում եմ նրանց թելադրութիւններից կարեւորագոյնը.

«Եթէ ուզում ես լաւ նկարիչ դառնալ, ասում էին, ամենից առաջ

պէտք է սովորես գծագրել: Առանց գծագրել իմանալու, առանց արագօրէն մտքերդ թղթին յանձնելու փորձառութեան, դժուար թէ՛ յաջող նկարիչ դառնաս»:

Հետեւելով նրանց խորհրդին, միշտ հետս ունեցել եմ թուղթ եւ մատիտ, մի բան՝ որը շատ է օգնել ինձ, նկարչական իմ արուեստի գարգացման ճանապարհին:

Ա.Կ. Ես դրա կենդանի վկան եմ: Լոնդոնում, 1977 թ.ին, երբ Արամ Խաչատուրեանի նկարի նախապատրաստական աշխատանքներն էր անում, չիշում եմ, համերգասրահի տարբեր անկիւններից մատիտով գծագրում էիր վարպետին, Լոնդոն Սիմֆոնիկ Նուագախումբը ղեկավարելիս: Այդ նկարի հետ կապուած կայ մի դէպք, որը ներառնուած է Ա. Խաչատուրեանի մասին գրած իմ յուշերում, որոնք լուս են տեսել Ալբերտ Փարսադանեանի «Յարատեւող Բարեկամութիւն» գրքում: Այդ պատմութիւնը կը հրատարակուի այս հարցազրույցի վերջում, որպէս ՅԱԻԵԼՈՒԱՅ:

Ա.Կ. Մշակույթ Միութիւնը քեզ համար անհատական ցուցահանդէս կազմակերպե՞լ է:

Է.Ա. Ոչ: Առաջին անգամ 1949-ին, Մշակույթ Միութեան հաւաքակցի ցուցահանդէսին մասնակցեցի նաեւ ես: Ցուցահանդէսի կազմակերպիչներն էին Բանաստեղծ-նկարիչ Դեւը, նկարիչներ՝ Աբրահամ Գուրգէնեանն ու Միշա

Հարցազրույց Գոյների ճարտարապետ՝ Գեղանկարիչ Էդման Այվազեանի հետ

Շարունակուած էջ 12-էն

Շահագրգեանը: Այդ ցուցահանդէսը մեծ խանդավառութիւն առաջացրեց թէհրանում, որին իբրեւ հետեւեանք՝ Պարսկաստանի մշակութային միութիւնները, ընկերութիւններն ու ակումբները սկսեցին հաւաքական ցուցահանդէսներ կազմակերպել, որոնց հրաւիրուած էին բոլոր նկարիչները: Սոսկին անգամ մասնակցում էր դրանց:

Ա.Կ. Քեզ հիմա մի պահ ուզում եմ տեղափոխել հեռու Ղրիմ, ուր, ինչպէս գիտես, ծնունդ է հանճարեղ հայ ծովանկարիչ, Յովհաննէս Այվազովսկին: Վանիկ Սանթրեանը իր «Առկայծող Պատկերներ Դանուբի Ափերին» գրքում ունի մի բաժին, որը խորագրուած է «Էդման Այվազեան. Նամակերտից մինչեւ Ղրիմ», ուր նա անդրադարձել է Յովհաննէս Այվազովսկու (1817-1900) Ծննդեան 150-ամեակին եւ նշել որ դու էլ ես մասնակցել այդ հանդիսութիւններին: Ո՞վ էր քեզ հրաւիրել Ղրիմ:

Է.Ա. Մի շարք սփիւռքահայ նկարիչների հետ Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային կապի կոմիտէն, Անգլիայից ինձ եւ խաչատուր Փիլիկեանին էլ էր հրաւիրել յիշեալ յոբելիական հանդիսութիւններին: Բայց նախքան դրանց անդրադառնալը, քանի յիշեցիր Սանթրեանի անունը, ուզում եմ մի քանի խօսքով ներկայացնել իմ վաղեմի բարեկամին, բոլորից սիրուած ու հարգուած մարդուն ու մտաւորականին, որը վերջերս քեզից իմացայ, անցեալ տարուայ մարտին, երկար հիւանդութիւնից յետոյ հեռացել է կեանքից: Արմենպրեսը վանիկին ներկայացրել է որպէս, զեղանկարիչ, արձակագիր, սրապարակագիր, Արմենպրես հայկական լրատուական գործակալութեան ամենակարգ մեջ աշխատակիցը: Նա «Հայաստանի վաստակաւոր ժողովրդի»-ն էր կոչուած ունէր եւ հեղինակ էր 36 գրքերի: Հանգիստ նրա յոգնած ոսկորներին:

Ա.Կ. Ես էլ եմ բախտը ունեցել ճանաչելու այդ մեծ մտաւորականին, հրաշալի հային ու լաւ մարդուն: Նրան ինձ ծանօթացրեց է անուանի կոմպոզիտոր Էդ. Միրզոյեանը, որի մասին Վանիկը «Էդ. Միրզոյեան, Խղճի եւ ճաշակի Ասպետը» խորագրով գիրք է հրատարակել 2013 թ.ին: Յոյս ունեմ ինքնագովութիւն էլ համարուի, եթէ յայտնեմ որ այդ գրքի 3-րդ էջում, հեղինակն իմ մասին գրել է, անշուշտ բաւական չափազանցուած բայց հաճելի հետեւեալ խօսքերը.

«Սոյն հրատարակութիւնը հեղինակը սիրով եւ շնորհակալութեամբ ընծայում է մեր հայրենակից, ազնիւ մտաւորական, գրական-հասարակական եռանդուն գործիչ, Ասատուր Կիւզելեանին (Լոնդոն)՝ հայրենասիրական մեծ նուիրումների համար»:

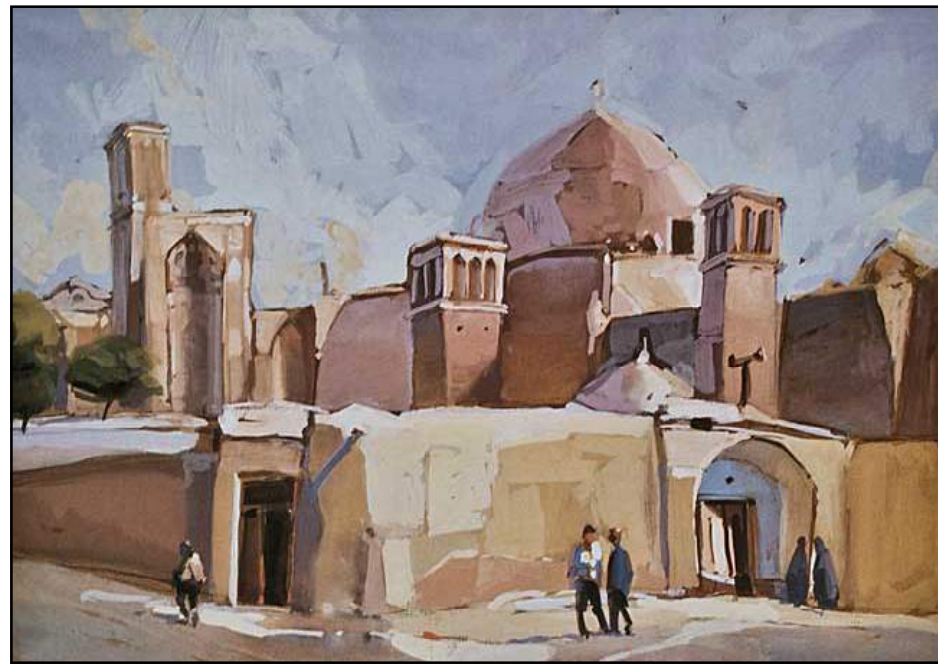
Ա.Կ. Ուրիշ ովքե՞ր էին եկել Ղրիմ:

Է.Ա. Հայաստանից մեծ թուով նկարիչներ էին մասնակցում հանդիսութիւններին, էդուարդ Իսաբեկեանի գլխաւորութեամբ: Հայ նկարիչներ եկել էին նաեւ աշխարհի տարբեր երկրներից՝ Ամերիկայից, Կանադայից, Ֆրանսիայից, Յունաստանից, Իրանից եւ այլն: Հայաստանցիներ թէեւ առանձին հիւրանոցում էին մնում, բայց ձեռնարկներին բոլորս միանում էինք:

Ա.Կ. Վանիկ Սանթրեանը Ղրի-

մում քո հետ հանդիպման մասին գրում է.

«Նկարչի հետ մեր հանդիպումը տեղի է ունեցել անցեալ տարի, Ղրիմում: Միայն մէկ հանդիպում, շփման մի քանի օրեր միայն, եւ ահա յիշողութեան մէջ վառ են անսպառ խանդավառութեան ու հիացմունքի պահերը

նրա՝ մարդու ու արուեստագետի հետ ունեցած շփումներից: Նա Ղրիմ է եկել Ռիշար Ժերանեանի (Ֆրանսիա), Պետրոս Ալախեանի (Յունաստան), Յարութիւն Միւսսեանի (Իրան) հետ մասնակցելու Յովհաննէս Այվազովսկուն նուիրուած սիմպոզիումին (symposium), նրանց եւ Երեւանից, Խորհրդային Միութեան ուրիշ քաղաքներից եկած հայ եւ այլազգի նկարիչների հետ մէկ ամիս աշխատել Եւրոպայում՝ Այվազովսկուն նուիրուած ցուցահանդէսին ներկայանալու Այվազովսկու՝ ապագայում կառուցուելիք թանգարանի ֆոնդի հիմնադրամը իր բաժինը բերելու համար:

...Ոչ բարձրահասակ, մշտաժպիտ, ըկերոջ, բարեկամի հանկաճ, միշտ ուշադիր ու հոգատար էդման Այվազեանը անմիջապէս սիրելի դարձաւ բոլորի համար: Ինչպիսի հոգատարութիւն էր նա ցուցաբերում իր աւագ ընկերոջ եւ ուսուցչի՝ Յարութիւն Միւսսեանի հանդէպ, որի հետ Եւրոպայում հիւրանոցի մի համարում էր մնում, որի հետ տարիներով աշխատել է, շնչել նոյն օդը, նոյն հացն ու ջուրը կիսել: Դուք տեսնէիք թէ ինչպէս էր նա կանգ առնում Այվազովսկու պատկերասրահի ստեղծագործութիւններից իւրաքանչիւրի առջեւ. այդպէս հայկերէնէն էր առնում իր շքարի ու եկեղեցու խորանի առջեւ, այդպէս երազած նա ունկնդրում էր կոմիտաս ու Եկմալեան»:

Մեկնելուց առաջ, Այվազեանն ասեց.

«Ափսոս, որ Երեւան չեմ կարող գալ: Փոքր ինչ խաղաղութի, ցուցահանդէսով կը գամ: Հայաստանն էլ կը նկարեմ՝ ցուցադրելու համար: Մեր հայ նկարիչներին շատ սիրեցի՝ Ժերանեանին, Պետրոսին, Աշոտ Մելքոնեանին, Ստեփան Անդրանիկեանին: Յարութիւնի եւ Իսաբեկեանի գլխաւորութեամբ աչտեղ մի տան զաւակների պէս աշխատեցինք»:

Ա.Կ. Ղրիմից հիմա տեղափոխուենք Պարսկաստանի Փերիա գաւառի Նամակերտ հայկական գիւղը, որը՞ տարիներ առաջ, իր բնակիչներով անմահացրել ես կախարդական քո վրձինով: Ահա թէ ի՞նչ է ասում այդ մասին Վանիկ

Սանթրեանը իր գրքում.

«Նամակերտ գիւղ՝ Իսպահան նահանգի Փերիա գաւառում: Հիմնել են մի քանի հարիւր տարի առաջ Հայաստանից բռնագաղթուած հայերը, իրենց կով ու ոչխարը պահել, իրենց հողն ու վարն արել, սերնդէ սերունդ մնացել անփոփոխ, մնացել հայավարի՝ գուլալ

ու ազնիւ: Էդմանի գեղանկարներում գիւղի՝ միմիանց վրայ թիկնած հողէ տնակներն են ու ծուռտիկ, ցեխոտ փողոցներ, «հորովի» ասող հողագործը, աղբիւր՝ ջրի գնացող կիրն ու թոռանը գրկած մեծ մայրիկը, ջահել հարսը՝ իր երկու զաւակներով ու դռան մօտ գրոցի բռնուած այրերը, աղքատիկ բակերն ու հարսանեաց թափօրը, գիւղական սալն ու իլիկ պտտոցնող կիրն»:

Ա.Կ. Ի՞նչը ստիպեց քեզ, էդիկ, գնալ ու նկարել Փերիա նահանգի մի անշուք անկիւնում «վեր ընկած» ինչպէս ջուղայեցի պիտի ասէր, գիւղն ու նրա բնակիչներին: **Է.Ա.** Նամակերտի հետ կապուած պատմութիւնը շատ երկար է, բայց կ'աշխատեմ ամփոփ կերպով պատմել այդ մասին: Ինչպէս նշեցի, հազիւ ինը տարեկան էի, երբ Մանուկ Մարտինի հովանաւորութեամբ սկսեցի սովորել Իսպահանի գիշերօթիկ դպրոցում: Ահա այդ ժամանակ էր, որ շուկայում յաճախ տեսնում էի մի խումբ գիւղացիների, որոնք Իսպահան էին գալիս իրենց իւղն ու պանիրը վաճառելու եւ հարկ եղած գնումներն անելով՝ գիւղ վերադառնալու: Նրանք տարբեր հայերէն էին խօսում. նրանց իւրաքանչիւր կերպարը, վարուելակերպը, հագուելը, կանանց գունա-

գեղ շորերը, ո՛չ մի ուրիշ տեղ չէի տեսել: Նրանք Նամակերտ հայկական գիւղի բնակիչներ էին, որոնք փոքր տարիքից իմ վրայ թողեցին անմոռանալի տպաւորութիւն:

Տարիներ անց, երբ արդէն ճանաչուած նկարիչ էի, մի քանի ընկերներով որոշեցինք գնալ Նամակերտ, գիւղն ու բնակիչներին նկարել: Ճանապարհը մինչեւ Իսպահան դժուար՝ բայց տանելի էր: Իսպահանից Նամակերտ՝ ուղղակի չարչարանք էր: Վերջին մի քանի մղոն ճամբան էլ քայլելով գնացինք:

Ա.Կ. Նամակերտի քո նկարների մասին հիացմունքով են խօսում բոլորը, նկարչութիւն սիրողներից սկսած՝ մինչեւ ամենախտապահանջ քննադատները: Իմ տրամադրութեան տակ կայ Նամակերտի նկարներին նուիրուած «ՀԱՅ-ԿԱԿԱՆ ՄԻ ԳԻՒՂԻ Նկարներ եւ Գծանկարներ» («Paintings and Drawings of AN ARMENIAN VILLAGE») խորագրուած մի ալբոմ, որը հրատարակուել է 1984-ին: Ալբոմի յառաջաբանը գրել է Լոնդոնի արուեստի հեղինակաւոր քննադատների Ջորջ Սորլի Ուիթթը (George Sorley Whittet), որը որոշ ժամանակ վարել է «The Studio» եւ «Studio International» թերթերի խմբագրութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ հրատարակել արուեստի վերաբերեալ հարիւրաւոր յօդուածներ աշխարհի տարբեր պարբերականներում: Նրա գործերից յիշենք՝ «Լոնտոն-Աշխարհի Արուեստի Կենդրոն» (London: Art Centre of the World) եւ «Արուեստի Սիրահարներ» (Lovers in Art) գրքերը:

Ջորջ Սորլի Ուիթթը Նամակերտի քո նկարների մասին գրում է.

«Այս գրքի մէջ իր նկարչական կախարհիչ ձիրքերով եւ ընտանեկան ջերմ զգացմունքով, էդման Այվազեանը ստեղծել է հայրենատենչ պատկերների մի հաւաքածո՝ տեղահանուած հայկական մի գաղութի, որոնց նախնիները աւելի քան երեք հարիւր տարի ապրել են իրենց աւանդոյթներով շանկախ իրենց շրջապատի բնակիչներից եւ գիւղի պատերից դուրս լայն աշխարհում տեղի ունեցած սովորութիւններից: Նրա նկարները պատկերում են գունազեղ հարուստ զգեստներ, հարուստ աւանդոյթներ եւ մարդկային փոխյարաբերութեան ջերմ մթնոլորտ, որը շատ ժամանակակից համայնքներում դժբախտաբար պակասում է»:

(Շարունակելի-2)

ՄԴՎԿ-ի
Խորհրդատուական Գրասենեակ
(888) 908-1887
contactus@aebu.org

COVID-19
HOTLINE

ՄԴՎԿ Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմնի Գլխաւորութեամբ ու համագործակցութեամբ Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան (ՀԿԲՄ) եւ Հայ Ամերիկեան Խորհուրդի (ՀԱԽ) կը յայտարարէ որ «քորոնա» ժահրի ստեղծած տագնապալի վիճակին բերումով կեանքի կոչած ենք յատուկ գրասենեակ մը:

Սոյն գրասենեակը խորհրդատուական ծառայութիւններ պիտի տրամադրէ պետական եւ այլ նպաստներէն օգտուելու կարելիութիւններուն մասին, որպէսզի Հայ քաղաքացիները կարողանան որոշ չափով յաղթահարել տնտեսական դժուարութիւնները:

Խորհրդատուութեան եւ օժանդակութեան համար կարելի է դիմել
հեռաձայնելով հետեւեալ թիւին. 888-908-1887
Կամ. contactus@aebu.org

Տեսերիզ - Յճճճճճ թիւմ Ադո ԵՄ. Բարբառ Եւ Բարբեր

Առողջութիւն եւ համբերութիւն կը մաղթենք մեր ընթերցողներուն համաշխարհային տագնապի այս արտասովոր օրերուն:

Եթէ այլ ժամանակներու մէջ փոխադրուելի կը փափաքիք եւ մոռնալ քիչ մը յայտնաւորականութիւնը, մեր պատրաստած նոր ֆիլմը հաւանաբար կը ծառայէ ձեր այս նպատակին:

Վերնագիրն է՝ «Հէճճճ թիւմ ադո ԵՄ. բարբառ եւ բարբեր»: Յղացք եւ խմբագրում՝ Միլիանա Տէր Մկրտիչեան

Տեսերիզին հրատարակութիւնը նախատեսուած էր երկու շաբաթ առաջ: Բայց մեր խումբն ալ համաճարակին եւ անոր ստեղծած տագնապին հետեւանքները կրեց: Միլիանա Տէր Մկրտիչեանը մեկնած էր Պուէնոս Այրէս հարազատներուն այցելութեան, բայց դէպի Պերլին վերադարձի թռիչքը ջնջուեցաւ եւ միայն շաբաթ մը առաջ յաջողեցաւ վերադառնալ տուն եւ միանալ ընտանիքին:

Ան անմիջապէս վերսկսաւ աշխատիլ տեսերիզին վրայ եւ անոր պատրաստութիւնը իր աւարտին հասցնել:

Մօտաւորապէս 11 վայրկեան տեւող ֆիլմ մըն է, որ յատկացուած է Հաճճճի բարբառին եւ հաճճճիներու գանազան սովորութիւններուն: Անիկա բազում հետազոտութիւններու արդիւնքն է եւ աշխարհի տարածքին տարտղնուած նիւթերու՞ մէկտեղում մը: Հոս կ'«տեսնուին» մարդիկ, որոնք կ'«ապրին Լիբանան կամ Արժանիքի»: Կը տեսնենք լուսանկարներ, որոնք մեզի դրկուած են Լիբանանէն, Միացեալ Նահանգներէն, Արժանիքին կամ Ֆրանսայէն: Կ'ունկնդրենք երաժշտութիւն, որ մեզի հասած է Նիւ Ճըրսիէն, Պուէնոս Այրէսէն կամ Պերլինէն:

Բոլորին հասարակաց յայտարարը Հաճճճն է, Հաճճճի բարբառը կամ Հաճճճի աւանդութիւններն ու տեղական մշակոյթը:

Առաջին քան 20 հազար հայութիւն հաշուող քաղաք մըն էր Հաճճճը՝ պատմական Կիլիկիոյ հիւսիսը գտնուող այս վայրը: 1920-ին, անիկա ամբողջութեամբ կը պարպուի իր հայ բնակիչներէն:

Անոնցմէ շատեր 1921-ի վերջերուն ապաստան կը գտնեն Լիբանանի մէջ:

Բազմահազար այլ հայերուն մօտ, հաճճճիները նոյնպէս կը հաստատուին Պէյրութի գաղթականական քէմփին մէջ: Ուրիշներ իրենց ճամբան կը շարունակեն աւելի հեռու վայրեր, ինչպէս Յունաստան, Արժանիքի, Միացեալ Նահանգներ կամ Խորհրդային Հաստատութիւն:

Լիբանանի մէջ 1930-էն սկսեալ հաճճճիները կը կառուցեն Պէյրութի ծայրամասին: Նոր Հաճճճ թաղամասը: Անիկա շուտով կը դառնայ հաճճճիներու բնակեցման վայրը:

Այս համախումբ ապրելակերպը առիթ տուած է որ կարգ մը հաճճճիական սովորութիւններ եւ տեղական բարբառը՝ հէճճ լիզուն, պահպանուին գաղթականութեան պայմաններուն մէջ, յատկապէս Պէյրութ եւ Պուէնոս Այրէս:

Տեսերիզին կապը՝ <https://www.houshamadyan.org/arm/mapottomanempire/adanavilayet/hadjin/localcharacteristics/languageanddialect.html>

Յուշամատենան Ծրագիր

ՑԱԻԱԿՑԱԿԱՆ

Լուսին ձերէճեանի (ծնեալ՝ Գալայճեան) մահուան տխուր առիթով (Լիբանան), Ս.Գ.Զ.Կ. Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի Վարիչ Մարմինը իր խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի համայն հարազատներուն եւ ընտանեկան պարագաներուն, յատկապէս գաւկիցի Տէր եւ Տիկին ընկ. Տոքթ Եղիկ եւ Հուրի ձերէճեաններուն եւ Փաթափութեան ընտանիքին:

ՑԱԻԱԿՑԱԿԱՆ

Լուսին ձերէճեանի (ծնեալ՝ Գալայճեան) մահուան տխուր առիթով (մահացած Պէյրութ), «Մասիս» շաբաթաթերթը իր խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի ընտանեկան համայն պարագաներուն, մասնաւորաբար իր գաւկիցի Տոքթ Եղիկ եւ Հուրի ձերէճեանին:

Ֆրանք Փալոն Կոչ Կ'ուղղէ

Շարունակուած էջ 1-էն
«Միացեալ Նահանգներ պէտք է անյապաղ դադարեցնէ ռազմական օգնութիւնը Ատրպէյճանին այնքան ժամանակ, մինչեւ այդ երկրի կառավարութիւնը դադարեցնէ իր յարձակումները Հայաստանի եւ Արցախի դէմ, համաձայնի տարածաշրջանային հակամարտութիւններու խաղաղ լուծման եւ ապացուցէ, որ դադարեցուցած է մարդու իրաւունքներու ոտնահարումը», -

Չմոռցուող - Կենդանի

Շարունակուած էջ 6-էն
լով նշանակալից նպաստ ու բազմատեսակ աւանդ, գնահատուելով հայրենի թէ սփիւռքահայ գրական-մտաւորական անուանի ու պատասխանատու կողմերէն:
Զմոռնանք, որ ան «Շիրակ» ու «Կամար» գրական թերթերու խմբագրական կազմերու խորհրդատու անդամ էր, իսկ «Արարատ» - մշակութային ու գրական բաժնի պատասխանատու խմբագիր, իր խոր դրոշմը ձգելով անոնց բովանդակութեան ճոխութեան ու շահեկանութեան վրայ:
Հոս կարելի է արձանագրել Խորհրդային շրջանի Սփիւռքի Կոմիտէին տարած ու գլխաւորած այն ազգանպաստ, շնորհաշատ ու գրականաչէն գործունէութիւնը, երբ ան կը դառնար «ուկեայ կամուրջ», ոչ միայն Հայաստանը կապելով

Սփիւռքի եւ՝ հակառակը, այլեւ՝ Սփիւռքը՝ Սփիւռքին, ուր կը համախմբուէին՝ գրողներ, կրթական ու մշակութային գործիչներ եւ ընդհանրապէս մտաւորականներ:

Պէպօն այդ հանդիպումներուն կը հանդիսանար գլխաւոր դէմքերէն ու խօսնակներէն մէկը, կ'ապրէր անսահման ուրախութիւն ու խանդավառութիւն, հաւատալով որ ատիկա, որպէս կենդանի օղակ հայ մտաւորականին կու տայ վերանորոգուելու ու վերապրելու յոյս ու կամք:

Պեպոյին չիշատակն ու ժառանգը վառ են, իրենց յատկանշելի, ուսանելի եւ անկորնչելի երանգներով, իսկ անոր անցումն եւ տարելիցը պարզապէս յաւելեալ առիթ են՝ վկայագրելու անոր տեղին ու դերին արժանիքները: (Պէյրութ, 27 Մարտ 2020)

Արդիական Բռնակալը

Շարունակուած էջ 11-էն
իրենց գաւակներուն հետ ըլլալու. այժմ պէտք եղածէն աւելի ունին. թող լաւագոյնս օգտագործեն: Կանուխ արթննալու պատիժէն զերծ են հիմա:
Ընկերութիւն մը, որուն գլխաւոր մտասեւեռումն է մսխումը, ցուցամոլութիւնը, վայելքը, անհանդուրժողականութիւնը, մանաւանդ «ես»ի պաշտամունքը եւ ամէն օր գործող բարոյական սայթաքումները եւ ազատութեան կեղծ պիտակին տակ գանոնք արդարացնող ու դրուատող խումբերը անցած են այլեւս օրինաչափութեան ներքի սահմանները:
Բայց այսքանով չի վերջանար: Երկրորդ հանգրուանը աւելի ծանր է: Այս պարտադիր «ծուլութիւն» ձրի չէ. անխուսափելիօրէն պիտի յաջորդէ տնտեսական ծանր

տագնապ մը, որ ան եւս համաշխարհային պիտի ըլլայ: Նախագահը քանիցս շէշտեց, որ պատրաստ գտնուինք պալիք դժուար օրերուն:

Արդեօք ստիկա մեզ զգաստութեան հրաւիրող պատիժ մը չէ՞:

Նախքան այս յօդուածին վերջակէտ դնելս, պարտք կը զգամ երախտագիտութեան տուրքս վճարելու բոլոր բժիշկներուն, հիւանդապահներուն եւ առողջապահութեան մարզին մէջ ծառայողներուն, ինչպէս նաեւ երկրի ապահովութեան ուժերուն, քաղաքի մաքրութեան պատասխանատուներուն եւ բոլոր անոնց, որոնք յաճախ ենթարկուելով վարակումի, նոյնիսկ մահուան վտանգին, ամէն օր սիրայօժար, երկար ժամեր կը յատկացնեն մարդոց անհրաժեշտ խնամքը եւ պէտքերը հոգալու համար:
Յարգանք իրենց:
(Արժանիքին)

Սերժ Սարգսեանն Անակնկալի կը Բեր՞ի

Շարունակուած էջ 2-էն
Թաց էր, որը հասունացել է թէ Հայաստանի շուրջ, թէ Հայաստանի ներքին կեանքում տեղի ունեցող տեւական գործընթացների ուղեկցութեամբ: Հնարաւոր է ամբողջութեամբ ու լիարժէք քննել ապրիլեան քառօրեայ պատերազմի հանգամանքները, կենսորոնանալով լոկ դրանց ռազմական բաղադրիչի վրայ, այն դէպքում, երբ մեծ հաշուով ռազմականում արտայայտուել է ընդամէնը ամենատարբեր դերակատարներով ներքին ու արտաքին քաղաքական բաղադրիչների մի քանի տարուայ հանրագումար-հետեւանքը:
Սերժ Սարգսեանն իր կարգավիճակի բերումով եղել է այդ

ամէնի բաց թիրախը, միաժամանակ օբյեկտիւ ու սուբեկտիւ գործօնների բերումով գրկուած լինելով նոյնքան բաց թիրախաւորել այլ շրջանակների, որոնք ունեն Հայաստանի ու Արցախի շուրջ ազդեալիչ հասունացման պատասխանատուութեան ահուկի բաժին: Սարգսեանն այժմ էլ ի հարկէ այդ հարցում ուղղակիօրէն կաշկանդուած է մի շարք առումներով ու պատճառներով: Կարո՞ղ է նա ստեղծել իրավիճակ, երբ նոր թիրախներ բարձրաձայնելու անհրաժեշտութեան առաջ կը կանգնի Սարգսեանին հրաւիրած յանձնաժողովը, որոշելով՝ հանրայնացնել Սարգսեանի պատասխաններից ստացուած տեղեկատուութիւնը, թէ ոչ: «ԼՐԱԳԻՐ»

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ ՊԱՐԸ Է ԵՒ 9 ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՎ ՀԱՐՑԱԽՈՅԸ

ՀԱՍԱՅՆՔՆԵՐԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ԵՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵՑԷՔ
 ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ԵՆ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻՆ
 ԱՄԷՆ ԱՆՁ ԿԱՐԵՒՈՐ Է ԱՅՍՈՐ

CaliforniaCensus.org